Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 3 kwietnia 1933 r. 837.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

P o l e m i k a m i ę d z y "R y t a s e m" a "L i e t . A i d." w s p r a w i e z w i ą z k u b a ł t y c k i e g o ."Rytas" zamieszcza list otwarty dr.L.Bistrasa, który, odpowiadając na poczynione w jednym z ostatnich numerów "L.Aid." zarzuty, dotyczące jego wystąpienia w sprawie konieczności utworzenia związku państw bałtyckich lecz nieobejmujące istoty zagadnienia, stwierdza m.in., że za przykład wspomnianego przezeń mieszania się "obcego państwa" do spraw litewskich mogą służyć fakty, podnoszone niedawno przez całą prasę w związku z toczącą się w Hadze rozprawą kłajpedzką. Autor podkreśla, że nie zamierza z całą pewnością twierdzić, iż blok państw bałtyckich zdoła rozstrzygnąć na korzyść Litwy sprawę wileńską; wyraża on tylko przekonanie, iż konjunktury stały się obecnie pomyślniejszemi. W sprawie zaś samego utworzenia związku dr.Bistras konstatuje, że niema potrzeby łączenia tej kwestji ze sprawą wileńską,gdyż związek ma za cel bezpośredni nie odzyskanie Wilna lecz zabezpieczenie niepodległości Litwy, wobec czego niezrozumiałem jest uzależnianie powstania związku od zgody państw bałtyckich na dopomożenie Litwie w jej dążeniach. Sprawa wileńska wypłynie wówczas, gdy będzie chodziło o utworzenie bloku szerszego, kiedy koniecznem będzie jej rozstrzygnięcie. Jest to jednak kwestja dalszej przyszłości.

Autor zastrzega się wreszcie, że bynajmniej nie zamierza obstawać za tem, iż idea jego jest pod każdym względem doskonała: projekt związku państw bałtyckich przy zastosowaniu tego zamiaru w praktyce winien przejść szereg faz i modyfikacyj nim stanie się rzeczywistością.

"Lietuvos Aidas", odpowiadając na tę replikę dr.Bistrasa, oświadcza m.in., że w trakcie omawiania jakiegobądź związku politycznego nie można zapominać o sprawie wileńskiej, stanowiącej najważniejszą kwestję litewskiej polityki zagranicznej. Sprawy Wilna nie można oddzielić od kwestji niepodległości Litwy. Czy bałtycki czy jakikolwiek inny związek państw potrzebny jest Litwie do odzyskania Wilna.

Narodowcy pragną związku bałtyckiego, dążą do niego, lecz nie chcą i nie mogą pozostawić na uboczu sprawy wileńskiej. Uważają nawet za niegodne pertraktować z Łotwą i Estonją, zamilczając o Wilnie, a następnie wciągać kwestję wileńską drogą kontrabandy do programu działalności związku. Czynią tak dlatego, że cenią dobre stosunki z północnymi sąsiadami Litwy również po ewentualnem zawarciu z nimi związku.

K r o n i k a .

D y s k u s j a n a t e m a t z w i ą z k u b a ł t y c k i e g o .Prasa kowieńska /z 31.III.33/:W tych dniach odbyło się zebranie kowieńskiego oddziału stronnictwa ludowców, na którem znany ludowiec, dyr.Departamentu dla spraw wschodnich MSZ p.Fr.Dajlide wystąpił z dłuższym referatem w będącej obecnie przedmiotem ożywionych dyskusyj kwestji bloku bałtyckiego.

Po wstępnych uwagach o powstaniu tej koncepcji mówca wskazał, że za sprawą Szwecji kwestja bloku bałtyckiego znów stała się aktualna. Dwa czynniki sprawiły, że znów stanęła ona na porządku dziennym. Pierwszym czynnikiem jest gorejący obecnie nacjonalizm niemiecki i możliwość wznowienia akcji Drang nach Osten po załatwieniu kwestji Korytarza Gdańskiego, drugim - wzmocnienie Rosji, która, stając się coraz silniejsza, koniec końców może wykazać swą ekspansję do morza Bałtyckiego poprzez terytorja małych państw bałtyckich.

Ponieważ dla państw bałtyckich niedogodnem jest mieć do czynienia z sąsiadem rosyjskim, który wespół z silnemi Niemcami izoluje Skandynawję, pragnie Szwecja zabezpieczyć sobie wzmocnioną bazę na morzu Bałtyckiem.

Chociaż Szwecja wypowiedziała się za rozstrzygnięciem kwestji wileńskiej celem realizacji planu bloku bałtyckiego, pragnie ona raczej związku ekonomicznego niż politycznego. Chodzi jej raczej o wymianę towarów, która trwałaby długie lata również po likwidacji przesilenia ekonomicznego.

Dla Litwy jednak realna jest koncepcja małego bałtyckiego związku Litwy, Łotwy i Estonji, państw, którym właśnie niebezpieczeństwo bezpośrednie zagraża i które przeto powinne zjednoczyć swe siły

w obecnym czasie. Taki związek powinien był już powstać w 1920 r., ale wówczas udało się Polsce wymóc neutralność Łotwy i Estonji w kwestji wileńskiej, wobec czego musiała Litwa zrzec się unji. Później rozpoczęły się też intrygi ze strony Niemiec i Sowietów.

Mówiąc o Polsce, mówca zauważa, że w swoim czasie powstała Mała Ententa pod protektoratem wielkiej Francji, ale o zapośredniczenie w utworzeniu unji bałtyckiej nie zabiegało żadne większe państwo, oprócz Polski, która cały czas walczyła o udział w związku państw bałtyckich, by utrwalić tu swą hegemonję. Czy mogła Litwa wziąć udział w związku bałtyckim łącznie z Polską? Rzecz prosta, że nie mogło być o tem mowy. Niemożliwym jest również dla Litwy udział w unji bałtyckiej bez Polski i w tym wypadku, gdy Łotwa i Estonja nie sprecyzują wyraźnie swego stanowiska w kwestji wileńskiej. Wówczas udział Litwy w unji bałtyckiej oznaczałby, że dopuszcza ona do wpływów Polski w związku państw bałtyckich i osłabia swą pozycję w kwestji wileńskiej przez wejście w sferę interesów polskich.

Zadaniem Litwy jest utworzenie bloku bałtyckiego bez wpływów Polski. Może się jednak to stać wówczas, gdy Łotwa i Estonja staną po stronie Litwy w kwestji wileńskiej.

Referat wywołał ożywione dyskusje. Wielu wyrażało zapatrywanie, że nie należy bezwzględnie żądać od Łotwy i Estonji korzystnego stanowiska dla Litwy w kwestji wileńskiej. Przy obstawaniu bowiem za tem żądaniem trudno spodziewać się dojścia do skutku unji bałtyckiej. Związek zaś taki powinien powstać z powodu niebezpieczeństwa ze strony hitleryzmu niemieckiego.

D r u g i z j a z d p r a w n i k ó w b a ł t y c k i c h .Prasa kowieńska /z 31.III.33/:W czerwcu odbędzie się w Rydze drugi bałtycki zjazd prawników. Jak wiadomo, pierwszy zjazd odbył się w Litwie w 1931 r. Z Litwy wyjedzie na zjazd 30 prawników.

L i t e w s k o - p a l e s t y ń s k a I z b a H a n d l o w a . Prasa kowieńska /z 31.III.33/:Naczelnik pow.kowieńskiego zarejestrował niedawno statut litewsko-palestyńskiej Izby Handlowej. Ośrodek izby będzie się mieścił w Litwie, zaś w Palestynie otwarty zostanie oddział izby.

Z j a z d b i b l j o g r a f ó w b a ł t y c k i c h .Prasa kowieńska /z 31.III.33/:27 marca odbył się zjazd bibljografów z Litwy,Łotwy i Estonji. Z Litwy w zjeździe tym wziął udział inspektor wojskowych straży ogniowych maj.Rużancowas.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ

S k a s o w a n i e c e n z u r y w o j e n n e j ."Liet.Aidas" /Nr.74.IV.1933/:Komendant wojskowy m.Kowna płk.Saladzius wydał ostatnio rozporządzenie, na mocy którego zostaje zniesiona cenzura wojenna. W swem rozporządzeniu komendant zabrania drukować wiadomości, które mogą zaszkodzić bezpieczeństwu państwa lub armji, następnie zamieszczać artykuły lub ilustracje, które mąciłyby ład publiczny lub skłaniały do nieposłuszeństwa względem rozporządzeń rządowych, zamieszczać tendencyjne lub zmyślone wiadomości o działalności urzędów państwowych i t.d. Za wykroczenie przeciwko temu rozporządzeniu grozi kara 5 tys.litów lub więzienie do 3-ch mies. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 kwietnia 1933 r.-

P o w r ó t s t u d e n t a I m b r a s a s a z z e s ł a n i a . "Echo" /Nr.87.IV.1933/:Minister Obrony Kraju zezwolił na powrót z zesłania studenta Bolesława Imbrasasa

W i e l k a a f e r a p a s z p o r t o w a ."Liet.Aidas" /74.IV.. 1933/:Prokuratura kończy już prace nad przygotowaniem materjałów w sprawie wielkiej afery paszportowej. Akt oskarżenia zawiera 150 str. a cała sprawa - 8 tys.stron. Na ławie podsądnych zasiądzie nie 127, jak to uprzednio podawano lecz 230 osób. Akt oskarżenia opracował pomocnik prokuratora Mikajła.

W y j a z d e k s p r a ł a t a O l s z e w s k i e g o d o A m e r y k i ."Liet.Zinios" /Nr.73.IV.1933/:Eksprałat Olszewski, któremu sąd odebrał mienie, opuszcza Litwę i wyjeżdża do Ameryki. Zamieszka on tam u swego zamożnego krewnego, który wysłał mu już papiery, niezbędne dla otrzymania wizy.-